

29.11.2017

VK/962/00.00.00.01/2017

Kirjanpitoyksiköt

Valtuuksien seuranta

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 54 a §:n (1786/2009) mukaan Valtiokonttori antaa tarkempia määräyksiä valtuuksien seurannan yksityiskohdista.

Valtiokonttori on tänään antanut oheisen määräyksen valtuuksien seurannasta ja valtuustietojen ilmoittamisesta Valtiokonttorille.

Voimaantulo

Tämä määräys tulee voimaan välittömästi.

Tällä määräyksellä kumotaan Valtiokonttorin 18.8.2014 antama määräys Valtuuksien seuranta (VK/688/00.01/2014).

Lisätiedot

Lisätietoja tähän määräykseen liittyvistä asioista saa Valtiokonttorin Talous ja henkilöstö -toimialalta puh. 0295 50 2000 tai sähköpostitse osoitteesta kkp (at) valtiokonttori.fi.

Pääjohtaja

Timo Laitinen

Toimialajohtaja

Mikko Kangaspunta

Tiedoksi:

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtuuksien seuranta

Sisältö

1	Yleistä valtuuksien seurannasta.....	3
2	Valtuuden määrä ja käyttö.....	4
2.1	Valtuuden määrä	4
2.2	Valtuuden käyttö	5
2.3	Valtuuden käytön peruuntuminen.....	5
2.4	Valtuuden käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarpeet	6
3	Valtuuksien seuranta.....	6
3.1	Valtuuden seurantavelvollisuus.....	6
3.2	Valtuuden perustiedot.....	7
3.3	Valtuuksien seuranta varainhoitovuoden aikana	8
3.4	Valtuuksien seurannan dokumentointi	10
3.5	Valuuttamääräisten valtuustietojen muuntaminen euroiksi.....	10
3.6	Indeksien vaikutus valtuuksien seurantaan	11
4	Tiedot keskitettyyn valtuusseurantaan	12
4.1	Päätyneen varainhoitovuoden tiedot	12
4.2	Alkaneen varainhoitovuoden tiedot	13
4.3	Valtuustietojen ilmoitus Valtiokonttorille	13
4.4	Keskitetyn valtuusseurannan tietojen oikeellisuuden varmentaminen	13
4.5	Aikataulu	14

1 Yleistä valtuuksien seurannasta

Valtuus on määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu oikeus tehdä sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuvia menoja varten tarvittavat määrärahat otetaan joko kokonaan tai puuttuvilta osiltaan seuraaviin talousarvioihin. Kirjanpitoyksikkö voi talousarvion lisäksi saada valtuuksia myös muun lainsäädännön nojalla.

Valtuusmenettelystä säädetään perustuslain (731/1999) 85 §:ssä ja talousarviolain (423/1988) 10 §:ssä. Valtuuksien seurannasta säädetään talousarviolain 15 §:ssä (1096/2009) ja talousarvioasetuksen (1243/1992) 54 a §:ssä (1786/2009).

Valtuuksien seuranta on osa talousarvion toteutumisen seuranta. Se sisältää talousarviossa tai laissa myönnetty valtuudet ja niiden käytön sekä valtuuksien käytöstä aiheutuvien talousarviomenojen ja tulevana varainhoitovuosina aiheutuvien määrärahatarpeiden seurannan. Valtuuksien seuranta on varainhoitovuosikohtaista ja kunakin varainhoitovuonna valtuuksien seurantaan sisältyvät käytettävissä olevat valtuudet ja valtuudet, jotka eivät ole enää käytettävissä, mutta joiden aiempi käyttö aiheuttaa edelleen talousarviomenoja tai määrärahatarpeita.

Kirjanpitoyksikkö vastaa siihen kuuluvien virastojen ja laitosten valtuuksien seurannasta ja seurannan järjestämisestä, valtuustietojen oikeellisuudesta ja tietojen kokoamisesta. Kirjanpitoyksikön tulee soveltaa valtuuksien seurannassa hyvän kirjanpitoavan menettelyjä. Tämä tarkoittaa mm., että

- noudatetaan valtuusmenettelystä ja valtuuksien seurannasta annettuja säädöksiä
- tuotetaan oikeat ja riittävät tiedot myönnettyistä valtuuksista ja niiden käytöstä
- seurataan valtuuden käytöstä aiheutuvia menoja ja määrärahatarpeita
- valtuuksien seuranta on ajantasaista, yhdenmukaista ja dokumentoitua.

Kirjanpitoyksikön on käytettävä valtuuksien lukumäärään ja luonteeseen nähden tarkoituksenmukaisia menettelyjä ja järjestelmiä. Valtuuksien seurannasta tulee voida laatia erittely, joka todentaa seurantaan viedyt tapahtumat. Erittelystä on käytävä ilmi tehdyt merkinnät valtuuden määrästä, valtuuden käytöstä ja valtuuden käytön peruuntumisesta.

Varainhoitovuoden päätyttyä kirjanpitoyksikön tulee laatia yhteenveto varainhoitovuoden valtuustiedoista ja esittää tiedot tilinpäätöksessään talousarvion toteutumalaskelman yhteydessä.

Kirjanpitoyksikön on toimitettava yhteenvetoon pohjautuvat valtuustietonsa Valtiokonttorille. Valtiokonttori hoitaa valtuuksien keskitetyn seurannan ja esittää tiedot valtuuksista valtion tilinpäätöksen talousarvion toteutumalaskelman yhteydessä.

2 Valtuuden määrä ja käyttö

2.1 Valtuuden määrä

Talousarviossa myönnetyn valtuuden määrä on ilmaistu talousarvioperusteluiden päätösosassa olevassa valtuuslausekkeessa. Lakiin perustuvan valtuuden määrä perustuu ao. lakiin. Valtuusseurantaan merkittävä valtuuden määrä tulee olla talousarvion tai ao. lain mukainen.

Mikäli valtuuden määrä on rahamäärän lisäksi/sijaan ilmaistu myös muuna sitoumuksen laajuutta kuvaavana määränä esim. kappalemääränä, tulee valtuuksien seurannan sisältää sekä tämä muu määrä että euromäärä. Valtuuskien seurantaan merkittävän muun kuin rahamääräisen valtuuden euromäärän on perustuttava laskelmaan tai muuhun yksilöityyn selvitykseen valtuuden käytöstä aiheutuvista talousarviomenoista ja määrärahatarpeista.

Uusittu valtuus

Käyttämättä jäänyt valtuus voidaan perustellusta syystä uusina talousarviossa joko kokonaan tai osittain uudeksi valtuudeksi. Myös uusitut valtuudet sisältyvät valtuusseurantaan. Varainhoitovuosikohtaisuudesta johtuen uusittua valtuutta seurataan sen varainhoitovuoden valtuutena, jonka talousarviossa se on uusittu. Uusitulle valtuudelle annetaan numero, joka kertoo valtuuden uusimisvuoden.¹

Samaan käyttötarkoitukseen uusi ja uusittu valtuus

Mikäli talousarviossa on myönnetty samaan käyttötarkoitukseen sekä uutta että uusittua valtuutta, voidaan uusittua valtuutta seurata joko erillisenä valtuutena tai uuteen valtuuteen yhdistettynä seuraavien periaatteiden mukaan:

- Uusittua valtuutta voidaan seurata erillisenä valtuutena silloin, kun valtuuden käyttö voidaan selvästi kohdistaa joko uusittuun tai uuteen valtuuteen.
- Jos valtuuden käyttö ei selvästi kohdistu joko uusittuun tai uuteen valtuuteen, uusittua valtuutta seurataan uuteen valtuuteen lisättynä. Tällöin valtuuden kokonaismäärä on uuden ja uusitun valtuuden yhteissumma, mutta valtuuksien seurannassa uusi määrä ja uusittu määrä tulee olla myös erillisinä erinä.

Seuraavan vuoden talousarviossa uusittu valtuus

Valtuusseurannan tulee sisältää tieto siitä, kuinka paljon kutakin varainhoitovuonna käyttämättä jäänyttä valtuutta on uusittu seuraavan varainhoitovuoden talousarviossa. Tieto viedään valtuusseurantaan, kun uusitun valtuuden määrä on varmistunut. Jos uusitun valtuuden euromäärä on esitetty talousarviossa, määrä varmistuu kun talousarvio on hyväksytty. Jos uusittu määrä on valtuuden varainhoitovuonna käyttämättä jäänyt määrä, määrä varmistuu kun varainhoitovuoden valtuustiedot ovat valmistuneet.

¹ Valtuusnumerosta kerrotaan tarkemmin kohdassa 3.2 Valtuuden perustiedot.

2.2 Valtuuden käyttö

Valtuuden käytöllä tarkoitetaan sellaisten valtuudessa tarkoitettujen sopimusten tekemistä ja sitoumusten antamista sekä valtion antamien sitovien kohdentamispäätösten tekemistä, joista aiheutuvia menoja varten tarvittavat määrärahat otetaan joko kokonaan tai puuttuvilta osiltaan myöhempiin talousarvioihin.

Valtuuden käytöksi tulee merkitä rahamäärä, johon valtio on enimmillään² sitoutunut tehdyn sopimuksen, sitoumuksen tai kohdentamispäätöksen perusteella.

Valtuuden käyttöä on myös laissa julkisista hankinnoista (348/2007) tarkoitettu hankintapäätös, jos valtio ei voi hankintapäätöksen jälkeen enää omalta puoleltaan perääntyä hankinnan tekemisestä.

Jos valtuuden käytön määrä on ilmaistu muuna kuin rahamääräisenä, tulee valtuuksien seurantaan merkittävän valtuuden käytön euromäärän perustua laskelmaan tai muuhun arvioon valtuuden käytöstä aiheutuvista talousarvionmenoista.

Valtuus on käytettävissä vain sinä varainhoitovuonna, jonka talousarviossa se on myönnetty.

2.3 Valtuuden käytön peruuntuminen

Valtuuden käytön peruuntuminen on huomioitava valtuuksien seurannassa. Käyttö voi peruuntua esim. sopimuksen peruuntumisen takia tai siksi että valtuuden käytön (esim. valtionavustuksen saamisen) ehdot eivät täyty.

Käytettävissä olevan valtuuden käytön peruuntuminen

Jos käytettävissä olevan valtuuden käyttöä koskeva sopimus tai sitoumus peruuntuu, valtuuden käytön peruuntuminen merkitään valtuuksien seurannassa valtuuden käytön vähenemiseksi. Samassa yhteydessä päivitetään valtuuden käytöstä aiheutuvat määrärahatarpeet.

Valtuus voidaan peruuntuneelta osin käyttää uudestaan samaan käyttötarkoitukseen ilman talousarvion kautta tapahtuvaa uudistamismenettelyä sen varainhoitovuoden aikana, jona valtuus on käytettävissä. Valtuuden käyttö merkitään valtuuksien seurantaan.

Ei-käytettävissä olevan valtuuden käytön peruuntuminen

Jos valtuuden käyttö peruuntuu sen jälkeen, kun valtuus ei ole enää käytettävissä, käytön määrää ei muuteta peruuntumisen vuoksi, vaan valtuuden käytön peruuntuminen otetaan vähennyksenä huomioon valtuuden käytöstä aiheutuneiden talousarvionmenojen ja tulevien varainhoituvuosien määrärahatarpeiden arvioinnissa.

Jos valtuus ei ole käytettävissä, peruuntunutta valtuutta ei voi käyttää, ellei valtuutta oteta uudestaan talousarvioon.

² Valtuuden käyttönä käsitellään myös tehtyyn sopimukseen tai sitoumukseen mahdollisesti liittyvät palkkiot, hyvitykset, korot ja muut vastaavat erät, joiden maksamiseen valtio on sitoutunut, vaikka niistä aiheutuu menoja vain sitoumuksessa määriteltujen ehtojen täytyessä.

2.4 Valtuuden käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarpeet

Valtuuden käytöstä aiheutuneita talousarviomenoja ja määrärahatarpeita on seurattava valtuuksittain.³

Valtuuksien seurannassa käytetään hyväksi kirjanpidon tuottamaa talousarviomenotietoa. Kirjanpito on järjestettävä niin, että valtuuden käytöstä aiheutuneet talousarviomenot voidaan yhdistää valtuuksien seurannassa olevaan valtuuteen.

Valtuuden käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarpeet eritellään:

- aikaisempien varainhoitovuosien talousarviomeneihin
- varainhoitovuoden talousarviomeneihin
- arvioihin varainhoitovuotta seuraavien varainhoitovuosien määrärahatarpeista kolmen varainhoitovuoden osalta eriteltyinä vuosittain ja sen jälkeiseltä ajalta yhteissummana.

Valtuuden käytöstä aiheutuneita talousarviomenoja seurataan kirjanpidon mukaisina. Jos valtuuden käytöstä aiheutuvat talousarviomenot on talousarviossa myönnetty siirtomäärärahana, ei siirtomäärärahan siirtoa sisällytetä valtuuden käytöstä aiheutuneisiin talousarviomeneihin valtuuksien seurannassa.

3 Valtuuksien seuranta

3.1 Valtuuden seurantavelvollisuus

Valtuuden seurantavelvollisuus on sillä kirjanpitoyksiköllä, jolle valtuuteen liit-tyvä talousarviotili on tilijaottelun perusteella osoitettu. Säädöksessä tai ta-lousarviopäätöksessä myönnetyn valtuuden seurantavelvollisuus on sillä kir-janpitoyksiköllä, johon virasto tai laitos, jolle valtuus on osoitettu, kuuluu.

Jakamattomien määrärahojen osalta kokonaisseurantavelvollisuus on sillä kirjanpitoyksiköllä, joka vastaa valtuutta sisältävästä talousarvion luvusta tai talousarviotilistä. Kirjanpitoyksikkö, joka on saanut käyttöönsä jakopäätöksellä valtuutta, vastaa saamansa valtuuden osan seurannasta ja toimittaa seuran-tatiedot kokonaisvastuussa olevalle kirjanpitoyksikölle tämän määräämässä muodossa ja ajankohtana.⁴

Valtuuksien seurannassa valtuutta tulee seurata sen lajisena, määräisenä ja muutoinkin sen mukaisena kuin se on talousarvion valtuuslausekkeessa tai laissa ilmaistu.⁵ Jos valtuus on myönnetty muuna kuin rahamääräisenä, tulee valtuuden määrää ja käyttöä seurata rahamäärän lisäksi myös tänä muuna määränä.

³ Poikkeus korkotukilainavaltuus, ks. kohta 3.1 Valtuuden seurantavelvollisuus.

⁴ Valtuuden jakopäätös voi koskea salassa pidettävää ns. yhteistä hankintavaltuutta (ks. valtiovarainministeriön määräyksen (TM 1101; 23.3.2011) kohta 7.13.11). Tarve salassapitoon on tällöin otettava asianmukaisesti huomioon myös valtuuden jakopäätöstä tehtäessä sekä jaetun valtuuden käytön seurannassa ja raportoinnissa.

⁵ Esim. valtuuteen liittyvien korkojen sekä indeksi- ja valuuttakurssimuutosten käsittely valtuusseurannassa määräytyy sen mukaan, onko erät talousarviossa sisällytetty valtuuteen vai budjetoitu erikseen.

Valtuuksien seurannassa kutakin valtuutta on seurattava erikseen (valtuuksittain). Mikäli luvun tai momentin yhteydessä on myönnetty valtuutta useampaan käyttötarkoitukseen, tulee niitä seurata toisistaan erillään.

Yhdistelmä korkotukilainavaltuuksista

Poikkeuksena valtuuksittaiseen seurantaan ovat ei-käytettävissä olevat korkotukilainavaltuudet. Samalla momentilla olevia ei-käytettävissä olevia korkotukilainavaltuuksia voidaan seurata yhtenä ns. yhdistelmävaltuutena.

Yhdistelmävaltuus muodostetaan vuosittain ja siihen sisällytetään kunakin varainhoitovuonna vain niiden valtuuksien tiedot, jotka tulee olla valtuuksien seurannassa. Valtuuksien seurannassa tulee olla ei-käytettävissä olevista valtuuksista ne valtuudet, joiden aiempi käyttö aiheuttaa talousarviomenoja ja/tai määrärahatarpeita.

Yhdistelmävaltuuden tiedot (määrä, käyttö, talousarviomenot ja määrärahatarpeet) ovat yhteenlaskettuja tietoja yhdistelmään sisältyvistä valtuuksista.

Yhdistelmävaltuudelle annetaan vuosittain uusi valtuusnumero⁶ ja tarvittaessa uusi nimi. Yhdistelmävaltuuden nimestä tulee ilmetä, että kyseessä on useamman eri korkotukilainavaltuuden yhdistelmä ja varainhoitovuodet, joina myönnettyjä valtuuksia yhdistelmävaltuus sisältää.

3.2 Valtuuden perustiedot

Jokainen valtuus tulee yksilöidä valtuuksien seurannassa sen numeron, nimen, lajin, talousarvion ja käytettävyyden osalta.

Valtuusnumero

Jokaiselle valtuudelle tulee antaa sitä yksilöivä numero. Numero voi olla enintään 20 merkkiä pitkä. Valtuusnumeron kaksi ensimmäistä merkkiä tulee olla valtuuden myöntämivuoden kaksi viimeistä numeroa. Ns. yhdistelmävaltuuden valtuusnumerossa myöntämivuoden tilalla on ko. valtuuksien seurantavuoden kaksi viimeistä numeroa.

Valtuuden nimi

Valtuudella tulee olla niin kuvaava nimi, että valtuus voidaan yhdistää nimen perusteella kyseiseen talousarvion luvun tai momentin päätösosaan otettuun valtuuslausekkeeseen tai valtuuksien käyttöerittelyyn taikka siihen lakiin, jonka perusteella valtuutta käytetään. Nimi voi olla enintään 250 merkkiä pitkä.

Valtuuslaji

Valtuuslausekkeessa olevissa käyttötarkoitusta koskevista tiedoista ilmoitetaan valtuudessa tarkoitettujen sitoumusten laji eli valtuuslaji. Valtuudet ryhmitellään valtuuslajeihin seuraavasti:

Valtuuslaji	Valtuuslajitunnus
Avustusten myöntämisvaltuus	AVM
EU-hankkeiden myöntämisvaltuus	EUM

⁶ Valtuusnumerosta kerrotaan tarkemmin kohdassa 3.2 Valtuuden perustiedot.

Kehitys- ja lähialueyhteistyövaltuus	KYH
Korkotukilainavaltuus	KTU
Kuntien valtionapuihin liittyvä valtuus	VAP
Lainojen myöntämisvaltuus	LAI
Maa- ja vesirakentamisvaltuus	MRA
Osakkeiden ja osuuksien merkintävaltuus	OSM
Tilausvaltuus	TIL
Muu valtuus	MUU

Kirjanpitoyksikön on ryhmiteltävä valtuutensa edellä lueteltujen valtuuslajien mukaisesti antamalla kullekin valtuudelle valtuuslajitunnus. Valtuuslaji tulee olla yhdistettävissä talousarvion luvun tai momentin päätösosassa esitettyyn valtuuslausekkeeseen taikka siihen lakiin, jonka perusteella valtuutta käytetään.

Talousarviotili

Valtuuksien seurannassa valtuus tulee liittää siihen talousarvion lukuun tai momenttiin, jonka perusteluissa valtuus on myönnetty tai jossa siitä on maininta. Talousarviotilinä käytetään talousarvion tilijaottelun mukaista numerotunnusta. Vaikka valtuuden käytöstä aiheutuvat määrärahat budjetoitaisiin myöhemmin toiselle talousarviotilille, valtuuksien seurannassa valtuuden perustietona säilyy alkuperäinen talousarviotili.

Käytettävissä / Ei-käytettävissä

Valtuuksien seurannassa tulee olla tieto siitä, onko valtuus käytettävissä oleva valtuus vai Ei-käytettävissä oleva valtuus. Valtuus merkitään käytettävissä olevaksi valtuudeksi käyttöaikanaan.⁷ Ei-käytettävissä olevaksi valtuudeksi merkitään valtuus, joka ei ole enää ole käytettävissä, mutta sen aiempi käyttö aiheuttaa vielä talousarviomenoja tai määrärahatarpeita.

3.3 Valtuuksien seuranta varainhoitovuoden aikana

Valtuuksien seuranta on varainhoitovuosikohtaista. Eri vuosien valtuuksien seurantatiedot tulee pitää toisistaan erillään. Valtuuksien seuranta tulee aloittaa varainhoitovuoden ensimmäisen päivän tilanteesta ja päättää varainhoitovuoden viimeisen päivän tilanteeseen, jonka mukaiset tiedot esitetään tilinpäätöksessä.

Varainhoitovuoden alussa kirjanpitoyksikön tulee selvittää kyseisen varainhoitovuoden valtuuksien seurantaan kuuluvat valtuudet.⁸

Valtuuksien seurantaan sisällytetään sekä käytettävissä olevat valtuudet että valtuudet, jotka eivät ole enää käytettävissä, mutta joiden aiempi käyttö aiheuttaa vielä talousarviomenoja ja/tai määrärahatarpeita.

⁷ Käytettävissä olevasta valtuudesta kerrotaan tarkemmin kohdassa 2.2 Valtuuden käyttö.

⁸ Ks. kohta 3.1 Valtuuden seurantavelvollisuus.

Käytettävissä oleville uusille ja uusituille valtuuksille annetaan perustiedot⁹ sekä rekisteröidään seurantaan valtuuden määrä ja arviot varainhoitovuoden talousarviomenoista ja tulevien varainhoitovuosien määrärahatarpeesta.

Ei-käytettävissä olevien valtuuksien perustiedot päivitetään tarvittaessa. Ei-käytettävissä olevien valtuuksien osalta päivitetään arvio varainhoitovuoden talousarviomenoista sekä arviot tulevien vuosien määrärahatarpeesta. Ei-käytettävissä olevien valtuuksien osalta seurannassa säilytetään tieto aikaisempina varainhoituvuosina tapahtuneesta valtuuden käytön määrästä.

Varainhoitovuoden aikana valtuuksien seurantaan tulee päivittää lisätalousarviosta, jakopäätöksestä tai laista johtuvat muutokset. Näitä voivat olla esimerkiksi valtuuden määrän muutokset sekä uudet seurantaan otettavat valtuudet, joiden osalta toimitaan vastaavasti kuin varainhoitovuoden alussa. Samassa yhteydessä tulee tehdä tai päivittää arvio valtuuden käytöstä aiheutuvasta varainhoitovuoden talousarviomenosta ja tulevien varainhoitovuosien määrärahatarpeesta.

Valtuuden käytön määrää ei arvioida valtuuksien seurantaan etukäteen vaan valtuuden käyttö tai käytön väheneminen tulee merkitä sitä mukaa kuin valtuudessa tarkoitettuja sopimuksia ja sitoumuksia sekä sitovia kohdentamispäätöksiä tehdään tai ne peruuntuvat.¹⁰ Valtuuden käytön ja käytön peruuntumisen yhteydessä tulee päivittää arviot varainhoitovuoden talousarviomenoista ja tulevien varainhoitovuosien määrärahatarpeesta.

Arviot määrärahatarpeesta ovat uusimpia tiedossa olevia arvioita. Muutoksia arvioihin voivat aiheuttaa esimerkiksi valtuuden määrän ja käytön muutokset sekä maksatusjakaumien ja valuuttakurssien muutokset.¹¹

Valtuuksien seurannan on oltava ajantasaista; merkinnät valtuuksien seurantaan on tehtävä vähintään kuukausittain.

Varainhoitovuoden päätyttyä valtuuksien seurannasta on laadittava yhteenveto. Tilinpäätöksen valtuuksia koskevien tietojen sekä keskitettyyn valtuusseurantaan ilmoitettavien tietojen tulee pohjautua yhteenvetoon.

Yhteenvedosta tulee ilmetä valtuuksittain luvussa 3.2. esitetyt perustiedot, valtuuden määrä eroteltuna uuteen ja uusittuun valtuuteen, valtuuden käyttö, valtuuden käyttämättä jäänyt määrä, valtuuden käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja tulevien varainhoitovuosien määrärahatarpeet. Jos käyttämättä jäänyt valtuus tai sen osa on uusittu seurantavuotta seuraavan varainhoitovuoden talousarviossa, sisällytetään ao. valtuuden tietoihin myös tämä seuraavan varainhoitovuoden talousarviossa uusittu määrä.

Ennen varainhoitovuoden valtuustietojen yhteenvedon laatimista tulee sisäisen valvonnan menettelyillä varmistaa, että valtuuksien seuranta ja valtuuden käytöstä aiheutuvien talousarviomenojen seuranta ja määrärahatarpeiden arviointi on asianmukaisesti hoidettu. Tämä tarkoittaa mm., että

⁹ Ks. kohta 3.2 Valtuuden perustiedot.

¹⁰ Ks. kohdat 2.2 Valtuuden käyttö ja 2.3 Valtuuden käytön peruuntuminen.

¹¹ Ks. kohta 3.5 Valuuttamäärien valtuustietojen muuntaminen euroiksi.

- kaikki valtuuden määrää ja käyttöä koskevat varainhoitovuoden tiedot on oikein merkitty valtuuksien seurantaan
- valuuttamääräiset tiedot on muutettu euroiksi kohdassa 3.5 Valuuttamääräisten valtuustietojen muuntaminen euroiksi määrättyllä tavalla
- arviot tulevien varainhoitovuosien määrärahatarpeista on päivitetty ajan tasalle
- valtuuden käytöstä aiheutuneiden talousarviomenojen osalta on varmistuttu siitä, että ne vastaavat talousarviokirjanpitoa
- valtuuksien seurannan dokumentointi on riittävää.

3.4 Valtuuksien seurannan dokumentointi

Dokumentoinnilla varmistetaan se, että valtuuksien seuranta tuottaa oikeat ja riittävät tiedot valtuuksien määrästä ja käytöstä sekä käytöstä aiheutuvista talousarviomenoista ja määrätarpeista. Valtuuksien seurantaan tehtävät merkinnät tulee tehdä siten, että niiden yhteys annettuun valtuuteen ja sen perusteella tehtyihin sopimuksiin ja/tai sitoumuksiin voidaan jäljittää. Tämä tarkoittaa mm., että

- Valtuuden määrä ja sen muutokset ovat yhdistettävissä talousarvioon, lisätalousarvioon, lakiin ja/tai valtuuden jakopäätöksiin.
- Valtuuden käytön dokumentoinnissa on viittaus sopimukseen, sitoumusasiakirjaan tai hallinnolliseen tai muuhun vastaavaan päätökseen (esim. omana työnä toteutettava hanke), joka on tehty valtuutta käytettäessä ja josta selviää mihin valtio on sitoutunut.
- Dokumentista ilmenee valtuuden käytön määrä sekä päivämäärä, jolloin valtuutta on käytetty. Dokumenttina voidaan käyttää myös kopiota sopimus- tai muusta asiakirjasta. Dokumentti voi olla myös yhteenveto, josta on todettavissa selkeä yhteys sopimuksiin tai sitoumuksiin, jotka todentavat valtuuden käytön.
- Valtuuden käytön peruuntumisen dokumentissa on viittaus peruuntumisasiakirjaan tai siitä laadittuun yhteenvetoon.
- Valtuuden käytöstä aiheutuvat määrärahatarpeet on dokumentoitu siten, että tiedot tai arviot eri vuosille kohdistuvista määrärahatarpeista voidaan luotettavasti selvittää. Tiedot ja arviot perustuvat sopimukseen, sitoumusasiakirjaan, hallinnolliseen tai muuhun vastaavaan päätökseen taikka näiden pohjalta tehtyyn laskelmaan.

3.5 Valuuttamääräisten valtuustietojen muuntaminen euroiksi

Tässä määräyksessä käytetään termiä valuuttamääräinen, kun kyse on muussa valuutassa kuin euroissa olevista valtuustiedoista.

Jos valtuus on myönnetty valuuttamääräisenä, valtuuden määrää ja käyttöä sekä valtuuden käytöstä aiheutuvia talousarviomenoja ja määrärahatarpeita on seurattava sekä kyseisen valuutan määräisenä että euromääräisenä.

Varainhoitovuoden alussa valuuttamääräiset valtuustiedot muunnetaan euroiksi Euroopan keskuspankin julkaiseman varainhoitovuoden ensimmäisen kurssin mukaan.

Varainhoitovuoden aikana valuuttamääräisten valtuustietojen muuntamisessa euroiksi käytetään Euroopan keskuspankin julkaisemaa tapahtumapäivän kurssia. Esimerkiksi lisätalousarviossa myönnettyjen valuuttamääräisten valtuuksien osalta tämä tarkoittaa lisätalousarvion hyväksymispäivän kurssia ja valtuuden käytön osalta sopimuksen tai sitoumuksen tekemispäivän kurssia. Valtuuden käytöstä aiheutuneet, jo toteutuneet talousarviomenot ovat kirjanpidon mukaisia.

Varainhoitovuoden päätyttyä valuuttamääräiset valtuustiedot lukuun ottamatta valtuuden käytöstä aiheutuneita talousarviomenoja on muunnettava euroiksi Euroopan keskuspankin julkaiseman varainhoitovuoden viimeisen kurssin mukaan. Valtuuden käytöstä aiheutuneet, jo toteutuneet talousarviomenot ovat kirjanpidon mukaisia.

Jos valtuutta käytettäessä tehdyt valuuttamääräiset sitoumukset tai osa niistä on sopimuksilla tai muuten sidottu tiettyyn kurssiin, tulee valtuuden käyttö sekä arviot talousarviomenoista ja määrärahatarpeista muuntaa euroiksi ko. sitoumuksen mukaisesti.

Kirjanpitoyksikön tulee laatia laskelma, joka osoittaa valuuttakurssien muutosten vaikutuksen valuuttamääräisen valtuuden tietoihin. Laskelmasta tulee ilmetä valtuuden määrä, käyttö ja käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarpeet sekä valuuttamääräisinä että euroiksi muunnettuna. Laskelmasta johdetaan selvitys, josta ilmenee valuuttakurssien muutosten vaikutus talousarviomenoihin ja määrärahatarpeeseen. Laskelman tulee osoittaa, ovatko valtuuden käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarpeet ylittäneet/alittaneet valtuuden määrän ja käytön valuuttamääräisinä. Laskelma on osa valtuusseurannan dokumentaatiota ja se tulee laatia vähintään tilinpäätöksen yhteydessä.

3.6 Indeksien vaikutus valtuuksien seurantaan

Mikäli valtuuden käytöstä aiheutuvien talousarviomenojen ja määrärahatarpeiden määrä on sidottu indeksiin, merkitään valtuuden määrä, käyttö, käytöstä aiheutuvat talousarviomenot ja määrärahatarpeet valtuuksien seurantaan seuraavasti:

- Valtuuden määrä ja käyttö merkitään valtuusseurantaan koko valtuuden seuranta-ajan sen varainhoitovuoden mukaisena euromääränä, jona valtuus on myönnetty. Valtuuden määrää ja käyttöä ei muunneta indekseillä valtuusseurantaan.
- Valtuuden käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ovat toteutuneen mukaisia, joten indeksin vaikutus menojen määrään sisältyy toteutuneisiin talousarviomenoihin kirjanpidon mukaisesti.
- Valtuuden käytöstä aiheutuvat tulevat talousarviomenot ja määrärahatarpeet merkitään valtuusseurantaan siten, että niissä otetaan huomioon indeksin vaikutus. Tämä tarkoittaa, että kirjanpitoyksikön tulee arvioida, mikä on indeksistä johtuva vaikutus myöhemmin maksettavien talousarviomenojen määrään.

Valtuusseurannan tuottama raportointi (mm. erittely, yhteenveto, tilinpäätös, ilmoitus Valtiokonttorille) esittää valtuuden määrä- ja käyttö- sekä käytöstä aiheutuvat talousarviomeno- ja määrärahatarve-tiedot valtuusseurannan mukaisina.

Mikäli valtuuden käytöstä aiheutuvien talousarviomenojen ja määrärahatarpeiden määrä on sidottu indeksiin, tulee kirjanpitoyksikön laatia laskelma, joka osoittaa indeksin vaikutuksen indeksisidonnaisiin valtuustietoihin. Laskelmalla valtuuden määrä ja käyttö esitetään valtuusseurannan mukaisena, mutta valtuuden käytöstä aiheutuvat toteutuneet talousarviomenot ja määrärahatarvearviot tulee muuntaa valtuuden myöntöajankohdan indeksin arvon mukaiseksi.

Laskelmasta johdetaan selvitys, josta ilmenee indeksin vaikutus talousarviomenojen ja määrärahatarpeiden määrään. Laskelman tulee osoittaa, ovatko valtuuden käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarpeet ylittäneet/alittaneet valtuuden määrän ja käytön, kun kaikki tiedot on esitetty valtuuden myöntöajankohdan indeksin arvon mukaisena. Laskelma on osa kirjanpitoyksikön valtuusseurannan dokumentaatiota ja se tulee laatia vähintään tilinpäätöksen yhteydessä.

4 Tiedot keskitettyyn valtuusseurantaan

Kirjanpitoyksikön on toimitettava valtuustiedot Valtiokonttoriin keskitettyyn valtuuksien seurantaan. Tiedot toimitetaan erikseen päättyneen varainhoitovuoden valtuuksien seurannasta ja erikseen alkavan varainhoitovuoden valtuuksien seurannasta. Tietojen tulee olla yhdenmukaiset kirjanpitoyksikön valtuusseurannan tietojen kanssa. Valtiokonttori esittää tiedot valtuuksista valtion tilinpäätöksen talousarvion toteutumalaskelman yhteydessä.

Tiedot keskitettyyn valtuusseurantaan Valtiokonttorille toimittaa se kirjanpitoyksikkö, jolle valtuuden seurantavelvollisuus kuuluu. Jakamattomien määrärahojen osalta ilmoittajana on se kirjanpitoyksikkö, jolla on valtuuden kokonaisseurantavelvollisuus.¹²

4.1 Päättyneen varainhoitovuoden tiedot

Päättyneeltä varainhoitovuodelta ilmoitetaan tiedot käytettävissä olevista valtuuksista ja niistä ei-käytettävissä olevista valtuuksista, joiden käytöstä on varainhoitovuoden aikana aiheutunut talousarviomenoja tai joista arvioidaan aiheutuvan määrärahatarvetta.

Valtuuksista ilmoitetaan

- valtuuden euromäärä
- käyttö
- ilmoitusvuotta seuraavan varainhoitovuoden talousarviossa uusitun valtuuden määrä
- käytöstä aiheutuneet talousarviomenot
- arvio määrärahatarpeesta.

¹² Ks. kohta 3.1 Valtuuden seurantavelvollisuus.

Ilmoitus tulee tehdä, vaikka varainhoitovuonna käytettävissä ollutta valtuutta ei olisi käytetty. Ilmoitus tehdään varainhoitovuoden viimeisen päivän tilanteesta.

4.2 Alkaneen varainhoitovuoden tiedot

Alkaneen varainhoitovuoden käytettävissä olevista valtuuksista ilmoitetaan

- valtuuden euromäärä
- arvio talousarviomenoista
- arvio määrärahatarpeesta.

Alkaneen varainhoitovuoden ei-käytettävissä olevista valtuuksista ilmoitetaan

- valtuuden euromäärä
- käyttö
- käytöstä aiheutuneet talousarviomenot
- arvio talousarviomenoista
- arvio määrärahatarpeesta.

Ilmoitus tehdään varainhoitovuoden ensimmäisen päivän tilanteesta.

4.3 Valtuustietojen ilmoitus Valtiokonttorille

[Valtuustietojen ilmoitus](#) tehdään lomakkeella, joka löytyy Valtiokonttorin kotisivuilta kohdasta Lomakkeet. Myös lomakkeen [täyttöohjeet](#) löytyvät kotisivuilta. Tiedot on merkittävä lomakkeelle täyttöohjeen mukaisesti, sillä ne käsitellään koneellisesti.

Ilmoitus nimetään seuraavasti:

kirjanpitoyksikkötunnus, sana VALTUUS ja varainhoitovuosi, jolta ilmoitus tehdään, esim. 301VALTUUS2013.xls.

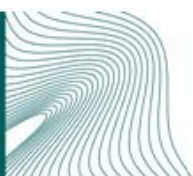
Ilmoitus lähetetään sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen kkp (at) valtiokonttori.fi. Sähköpostiviestiin liitetään kirjanpitoyksikön valtuuksia hoitavan henkilön yhteystiedot.

Jos Valtiokonttorille aiemmin ilmoitetut tiedot ovat muuttuneet, tulee sähköpostiviestissä mainita muutoksesta (valtuuden numero ja muutoksen syy lyhyesti), esimerkiksi valuuttakurssien ja indeksien vaikutuksesta tietoihin.

4.4 Keskitetyn valtuusseurannan tietojen oikeellisuuden varmentaminen

Valtiokonttori tuottaa keskitettyyn valtuusseurantaan toimitetuista valtuustiedoista valtuustietoja toimittaneelle kirjanpitoyksikölle valtuuksien seurantailmoituksen erikseen päätyneeltä ja alkaneelta varainhoitovuodelta. Seurantailmoitukset toimitetaan keskuskirjanpidon ja kirjanpitoyksikköjen yhteiseen Rondo-yritykseen, KKP-Rondon.

Kirjanpitoyksikön on välittömästi seurantailmoituksen saatuaan tarkastettava, että sen tiedot vastaavat kirjanpitoyksikön valtuustietoja. Valtuuksien seurantailmoitukset hyväksytään ja arkistoidaan KKP-Rondossa.

4.5 Aikataulu

Kirjanpitoyksikön on toimitettava Valtiokonttorille valtuustietonsa päättyneeltä varainhoitovuodelta vuosittain helmikuun 3. päivään mennessä.

Valtuustiedot alkaneelta varainhoitovuodelta on toimitettava Valtiokonttorille vuosittain helmikuun 13. päivään mennessä.

